

DECIZIE

Cu privire la aprobarea Regulamentului privind constatarea contravențiilor administrative de către agenții constatatari pe teritoriul or. Sîngera

În conformitate cu prevederile Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art.14 alin. (2) lit. m) al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, **Consiliul or. Sîngera DECIDE:**

1. Se aprobă Regulamentul privind constatarea contravențiilor administrative pe teritoriul or. Sîngera (s. Dobrogea și s. Revaca) (Anexa nr. 1).
2. Se aprobă Formularul procesului - verbal cu privire la contravenție (Anexa nr. 2).
3. Se desemnează Primarul și viceprimarul, precum și specialistul agent constator în calitate de agenți constatatari pe teritoriul or. Sîngera (s. Dobrogea și s. Revaca).
4. Primarul, prin Dispoziție, va desemna în calitate de agenți constatatari și alți funcționari din Primărie, în corespundere cu domeniul de activitate și în condițiile Codului Contravențional.
5. Controlul asupra executării prezentei Decizii se pune în seama Primarului or. Sîngera, dl. Valeriu POPA.

Președintele ședinței

CONTRASEMNAT:

Secretarul interimar al Consiliului local

Anexa nr. 1
la decizia Consiliului or. Sîngera
nr. _____ din _____ 2021

Regulamentul
privind constatarea contravențiilor administrative
de către agenții constatatori pe teritoriul or. Sîngera

I. NOȚIUNI GENERALE

1.1. Prezentul Regulament stabilește obligațiunile, responsabilitatea și ordinea de realizare a funcțiilor pentru prevenirea și depistarea contravențiilor administrative (în sfera gospodăriei locativ-comunale, a mediului și păstrării curățeniei, domeniul comerțului și prestării serviciilor, precum și în sfera construcțiilor) pentru asigurarea executării Legilor, Hotărârilor Parlamentului și Guvernului RM, Deciziilor Consiliului Local, Dispozițiilor Primarului și altor acte normative.

1.2. În sensul prezentului Regulament se utilizează următoarele noțiuni:

Contravenție administrativă – acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, prevăzută de Codul Contravențional nr. 218-XVI din 24.10.2008 și este pasibilă de sancțiune contravențională.

Sancțiune contravențională – este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție. Sancțiunile contravenționale aplicabile de către agentul constatator persoanelor fizice și juridice sunt avertismentul, amenda.

Participanți la procesul contravențional – persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional și agentul constatator.

Agentul constatator – este reprezentantul autorității publice locale care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul stabilit de Codul contravențional. În calitate de agent constatator sunt desemnați de către primar funcționarii, împuterniciți cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.

Procesul-verbal cu privire la contravenție – este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Constatarea faptei contravenționale – activitate desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului – verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de transmitere a dosarului, după caz, comisiei administrative, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Comisia administrativă – comisia de pe lângă autoritatea executivă a administrației publice locale, formată de către Consiliul local, în componența președintelui, vicepreședintelui, secretarului responsabil și 4 membri. Comisia administrativă examinează contravențiile prevăzute la art. 75, 76, 92, 126¹, 154, art. 157 alin. (7) și (8), 165, 170-175, 180, 181, 227, art. 273 pct. . 9), 9¹), 11), 15) și 16) din Codul Contravențional.

II. PROCESUL CONTRAVENȚIONAL

II.1. Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinare și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

II.2. Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatatator privind săvârșirea contravenției.

II.3. Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al Codului contravențional.

II.4. În cazul procesului contravențional, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează conform prevederilor Legii nr.133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

III. AGENTUL CONSTATATOR ȘI COMPETENȚA ACESTUIA

III.1. În cadrul Primăriei or. Sîngera autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale sunt:

a) comisia administrativă;

b) agentul constatatator

III.2. Contravențiile prevăzute la art.104¹, 126¹, 154, art.157 alin.(1)–(3), (5)–(10), art.178, 179, 180¹, 181, art.273 pct.9), 9¹), 11), 15) și 16), art.326 alin.(1) și (1¹) și art.364 alin.(1) se constată de către agentul constatatator.

III.3. Sunt desemnați în calitate de agenți constatatator și sunt în drept să constate contravenții, să încheie procese-verbale primarul, viceprimarul, arhitectul-șef, specialistul pentru reglementarea regimului funciar, specialistul agent constatatator, precum și alți specialiști desemnați de către primar.

III.4. Cauza contravențională se soluționează de agentul constatatator în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția. Acesta poate aplica sancțiunile prevăzute în Codul contravențional partea specială a cărții a doua în limitele competenței și numai în exercițiul funcției.

III.5. Agentul constatatator poate constata și alte contravenții ale căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor altor organe. În astfel de cazuri, agentul va remite organelor respective procesele – verbale de constatare a contravențiilor.

III.6. **Arhitectul-șef** constată contravențiile prevăzute la: art.104¹, art.178, art.179, art. 364 din Codul Contravențional și remite procesele –verbale de constatare a contravenției spre examinare în fond instanței de judecată competente. În cazul constatării prevăzute la art. 104¹, art. 178 și art. 179 agentul constatatator este în drept să dispună sistarea executării lucrărilor de construcție și să solicite instanței de judecată aplicarea măsurii de siguranță prevăzute la art.439⁶.

III.7. **Specialistul pentru reglementarea regimului funciar** constată contravențiile prevăzute la art.126¹, art.326 alin.(1) și (1¹) și remite procesele-verbale de

constatare a contravenției spre examinare Comisiei administrative de pe lângă Primarul or. Sîngera.

III.8. **Viceprimarul și specialistul agent constatat** constată contravențiile prevăzute la art. art.104¹, 126¹, 154, art.157 alin.(1)–(3), (5)–(10), art.178, 179, 180¹, 181, art.273 pct.9), 9¹), 11), 15) și 16), art.326 alin.(1) și (1¹) și art.364 alin.(1) și remite procesele-verbale de constatare a contravenției spre examinare Comisiei administrative de pe lângă Primarul or. Sîngera, sau, după caz, instanței de judecată.

IV. **DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE AGENTULUI CONSTATATOR**

4.1. Agentul constatat are dreptul:

- să constate, în limitele competenței sale contravențiile prevăzute în Codul Contravențional;
- să colaboreze cu alte servicii publice (colaboratorii inspectoratului de poliție, inspectoratului fiscal, inspecției ecologice),
- să invite sau să informeze reprezentanții agenților economici prestatori de servicii în vederea atragerii contravenientului la răspundere, după caz;
- este abilitat să înainteze indicații și prescripții conducătorilor întreprinderilor gospodăriei comunale, organizațiilor și agenților economici privind problemele vizate;
- să prezinte propuneri pentru audierea conducătorilor întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor publice la ședințele operative ale Primăriei sau la ședințele Consiliului local.

4.2. Agentul constatat este obligat:

- să respecte Constituția și legile Republicii Moldova;
- să execute obligațiunile sale de serviciu stabilite în fișa postului, să nu ascundă acțiuni ilicite;
- să păstreze confidențialitatea datelor, cu care face cunoștință în cadrul activității;
- să examineze în termen contestațiile și adresările cetățenilor referitor la contravențiile administrative în limitele competenței;
- să prezinte legitimația de serviciu, fără solicitarea contravenientului;
- să se comporte amabil, corect, nereacționând la acțiuni de provocare a contravenientului;
- să explice contravenienților drepturile și obligațiunile acestora în procesul întocmirii proceselor-verbale cu privire la contravenție;
- să atragă, la solicitarea contravenientului, traducătorul, după caz;
- să ia o poziție neutră la depistarea și constatarea contravențiilor administrative;
- să elaboreze rapoarte despre rezultatele activității pentru problemele vizate.

V. **DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE CONTRAVENIENTULUI**

V.1. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

- la apărare;
- să cunoască fapta imputată;

- să primească informație în scris și explicații în privința drepturilor, prevăzute de art. 384;
- să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
- să prezinte probe;
- să formuleze cereri;
- să conteste decizia asupra cauzei;
- la traducător;
- să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
- să solicite audierea martorilor;
- să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constatatator, să expună obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate.

5.2. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:

- să asigure accesul liber la locul săvârșirii contravenției;
- să prezinte actele necesare la solicitarea agentului constatatator;
- să se conformeze dispozițiilor legale ale agentului constatatator.

VI. MODUL DE ÎNTOCMIRE A PROCESULUI-VERBALCU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE

VI.1. Agentul constatatator este sesizat prin plângere sau denunț ori se autosesizează când dispune de informații suficiente pentru a considera cu un grad înalt de probabilitate că este comisă o contravenție fie prin constatarea faptei contravenționale.

VI.2. La constatarea contravenției administrative, agentul constatatator prezintă legitimația de serviciu și întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție.

VI.3. Imediat sau cel mult în 3 zile de la data sesizării, agentul constatatator este obligat să verifice sesizarea și să întreprindă măsurile prevăzute de Codul contravențional.

VI.4. Dacă la depistarea sau la examinarea cazului contravențional se stabilește competența unei alte autorități abilitate să constate contravenția sau să examineze cauza contravențională, materialele se remit în aceeași zi conform competenței.

VI.5. În cel mult 24 de ore de la data încheierii, procesul-verbal cu privire la contravenție se înscrie într-un registru de evidență în ordinea încheierii și depunerii lui la primăria or. Sîngera, se transmite spre informare Primarului, sau, după caz, Viceprimarului, după care se transmit spre examinare conform competenței.

VI.6. Procesele-verbale se întocmesc pe formularele de strictă evidență, stabilite și aprobate prin Decizia Consiliului local.

VI.7. Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină de agentul constatatator, de persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional.

VI.8. Faptul absenței persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia.

VI.9. În procesul-verbal nu se admit rectificări, adăugări, alte modificări. În cazul necesității unor acțiuni, se încheie un nou proces-verbal, în care se face consemnarea respectivă.

VI.10. Partea revolutivă a procesului-verbal cuprinde decizia agentului constator de sancționare, de încetare a procesului contravențional sau de remitere a cauzei comisiei administrative, instanței de judecată pentru examinarea cauzei contravenționale.

VI.11. În cazul deciziei de sancționare, partea rezolutivă a procesului-verbal va cuprinde și date privind informarea persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional despre dreptul de a plăti jumătate din amendă dacă amenda este plătită în cel mult 72 de ore de la stabilirea ei. În cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă sancțiunea stabilită în procesul-verbal de către agentul constator, procesul-verbal cu privire la contravenție constituie actul de decizie asupra cauzei contravenționale. Faptul recunoașterii contravenției și al acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constator se consemnează în procesul-verbal cu privire la contravenție.

VI.12. În cazul deciziei de remitere a cauzei contravenționale spre examinare comisiei administrative sau în instanța de judecată, agentul constator transmite după competență procesul-verbal și materialele cauzei contravenționale.

VI.13. Copia de pe procesul-verbal se înmânează persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional. În cazul procesului-verbal încheiat în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, copia de pe procesul-verbal se expediază prin poștă cu aviz recomandat.

VI.14. În cazul constatării unui act contravențional, agentul constator nu încheie proces – verbal cu privire la contravenție dacă persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional recunoaște că este vinovată de săvârșirea contravenției și acceptă să plătească pe loc sancțiunea amenzii contra chitanță.

VII. TERMENELE DE CONTESTARE

VII.1. În termen de 15 zile din urma înștiințării despre întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, contravenientul este în drept să conteste aceasta în instanța de judecată.

VII.2. Contestația la procesul-verbal cu privire la contravenție se depune în organul prezentat de agentul constator. Nu mai târziu de 3 zile din momentul înregistrării contestației, agentul constator expediază contestația și materialele cu privire la contravenție în comisia administrativă.

VII.3. Depunerea contestației sistează executarea pedepsei stabilită în procesul-verbal.

VIII. RESPONSABILITATEA AGENTULUI CONSTATOR

VIII.1. Agentul constator este responsabil:

- de autenticitatea datelor indicate în procesul-verbal;
- de informarea contravenientului despre drepturile acestuia;

- de decizia aprobată cu privire la calificarea și constatarea contravențiilor administrative;

- de corectitudinea realizării și aplicării Codului contravențional;

VIII.2. Persoanele responsabile, abilitate cu funcții de constatare a contravențiilor administrative, care fac abuz de drepturi, poartă răspundere disciplinară, administrativă, materială și penală în modul stabilit de lege.

Secretar al Consiliului local

Maria Brînzila



Primăria orașului Sîngera

Anexa nr. 2 la decizia Consiliului or. Sîngera
nr. _____ din _____ 2021

Numărul de înregistrare al procesului – verbal _____

Seria S nr. _____

PROCES – VERBAL CU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE

Data întocmirii: _____ ora _____ locul _____

Agentul constator _____

(Numele, prenumele, funcția) **adresa juridică: mun. Chișinău, or. Sîngera, str. 31 August, nr. 22**

A constatat că: **a) Persoana fizică/cu funcție de răspundere(de subliniat):**

Numele: _____ prenumele: _____ patronimicul _____ data nașterii _____ cetățenia _____

sexul _____ identificat prin(tipul actului) _____ seria _____ numărul _____ eliberat de _____ la _____

Domiciliu: _____ **IDNP**

Viza de reședință: _____

Mijlocul de transport (la necesitate): numărul de înmatriculare _____ marca _____ modelul _____

b) Persoana juridică:

(denumirea întreprinderii, adresa juridică, date despre persoana care o reprezintă)

Sediul: _____ **IDNO**

Timpul comiterii: data _____ luna _____ anul _____, ora comiterii _____ (sau perioada cuprinsă între) _____

Locul comiterii _____

(localitatea, sectorul, intersecția sau strada)

a comis fapta contravențională: _____

(circumstanțele cauzei și consecințele lor juridice)

Ignorând prevederile: _____

(denumirea articolului și alineatul actului normativ care a fost încălcat)

prin ce a comis contravenția prevăzută la art. _____ **Cod Contravențional al Republicii Moldova**

Circumstanțe(atenuate, agravante) _____

Corpuri delictive: _____

(individualizarea – forma, mărimea, culoarea, greutatea, alte caracteristici care permit individualizarea lor, datele proprietarului)

Martorii(oculari/asistenți): 1. _____ semnătura _____

2. _____ semnătura _____

Reprezentantul legal/apărătorul _____ semnătura _____

(numele, prenumele, telefonul)

Interpretul/traducătorul _____ am luat cunoștință cu prevederile art. 312 din Codul Penal al RM, _____

Mijloacele tehnice speciale de constatare _____

Anexe: _____

(denumirea, numărul actului anexat)

Explicațiile/obiecțiile persoanei în privința cărei s-a întocmit procesul – verbal: _____

Proces-verbal a fost întocmit în prezența/absența contravenientului, ori refuzul său de a semna procesul-verbal

(Se sublinează)

Contravenientul _____

semnătură

DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR

Remite procesul – verbal pentru examinare conform competenței în temeiul articolului 423¹⁰ din Codul Contravențional al RM, la _____ pentru examinare după competență.

Recunosc săvârșirea contravenției și accept sancțiunea stabilită, fapt pentru ce semnez:

Contravenientul _____

semnătură

SEMNĂTURA

(Agent constator)

(martor1)

(martor 2)

(reprezentant)

Am luat cunoștință de procesul – verbal și de decizia agentului constator, de drepturile și obligațiile prevăzute la art. 34, 378, 384 și 448 din Codul Contravențional al RM, specificate pe verso, iar copia procesului – verbal am primit-o, pentru ce semnez

Contravenientul _____

Semnătură

Articolul 34. Amendă

(1) Amendă este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 lei.

(2) Amendă se aplică persoanelor fizice de la una la 1500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.

(2¹) Amendă se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:

a) amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;

b) amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.

(2²) Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.

(2³) Comiterea de către persoana juridică a treia oară și mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.

(2⁴) Amendă se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.

(2⁵) Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin.(2⁶)–(2⁹).

(2⁶) Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă pentru contravențiile prevăzute la art.398 se virează în bugetul local respectiv.

(2⁷) Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravențiile prevăzute la art.263 alin.(2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2⁸) Amenzile aplicate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art.413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

(3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.

În acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, pînă la cercetarea judecătorească.

(3¹) Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern.

(4) Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare. În cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a contravenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui suma neachitată a amenzii, după caz, cu:

a) amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amendă prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;

b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;

c) muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o oră de muncă pentru o unitate convențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;

d) arest contravențional, calculându-se o zi de arest pentru 2 unități convenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricțiile prevăzute la art.38 alin.(4).

(5) În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite pentru contravențiile prevăzute la art. 228–245 poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.

(6) Pentru situațiile enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(8) Amendă se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc.

Articolul 378. Dreptul la apărare

(1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la proces deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.

(2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).

(3) În momentul pornirii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștință persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.

(4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art. 167 alin. (1¹) din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Articolul 384. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

a) la apărare;

b) să cunoască fapta imputată;

c) să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional;

d) să anunțe, în cazul reținerii, în termen de o oră din momentul reținerii, prin autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională, două persoane, la alegerea sa, despre faptul și locul reținerii;

e) să primească informație scrisă și explicarea drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa, împotriva rudelor sale apropiate, a soțului/soției, logodnicului/logodnicei, precum și de a nu-și recunoaște vinovăția;

f) să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;

g) să aibă întrevederi cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întrevederilor;

h) să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;

i) să prezinte probe;

j) să formuleze cereri;

k) să conteste decizia asupra cauzei;

l) să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;

m) să ceară recuzarea reprezentantului autorității competentă să aplice sancțiunea contravențională, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;

n) să solicite audierea martorilor;

o) să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constator și să ceară consemnarea obiecțiilor sale în procesul-verbal;

- p) să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constataitor, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;
- q) să se împace cu victima în condițiile prevăzute de prezentul cod;
- r) să fie informat de agentul constataitor despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
- s) să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească;
- t) să retragă orice plângere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
- u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

(3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional al drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.

(3¹) Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

(4) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:

- a) să se prezinte la citirea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
- b) să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și percheziția sa corporală;
- c) să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcoolică, examenul medical, dactiloscopia, prelevarea de sânge și de secreții ale corpului pentru analiză;
- d) să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constataitor competent sau a instanței;
- e) să se supună dispozițiilor legale ale agentului constataitor și ale președintelui ședinței de judecată;
- f) să respecte ordinea în ședința de judecată și să nu părăsească sala de ședințe fără învoirea dată de președintele ședinței.

(5) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.

(6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorului se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesului contravențional se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

Articolul 448. Contestația împotriva deciziei agentului constataitor asupra cauzei contravenționale

(1) Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constataitor sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constataitor este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

(2) În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.

(3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atît la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constataitor și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale.

(4) Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constataitor, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constataitor expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constataitor.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constataitor. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Persoana care face contestație împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat.

